

оскільки у собак активність аспарагінової амінотрансферази у легенях є високим порівняно із скелетними м'язами.

На розвиток патологічних процесів у кардіоміоцитах вказує величина коефіцієнту де Рітиса, яка перевищує показник здорових собак ($1,02 \pm 0,14$) у 2 рази ($p < 0,01$). Активність лужної фосфатази у хворих собак була $15,6 \pm 0,50$ Од. Боданські, що у 3,8 рази вище порівняно з клінічно здоровими тваринами ($4,1 \pm 0,56$ Од. Боданські). Лужна фосфатаза присутня у печінці, кістковій тканині, а також легенях, всього відомо близько 11 ізоферментів лужної фосфатази. Зростання активності цього ферменту за бронхопневмонії може відбуватися за багатьох причин, однією із них є руйнування значної кількості нейтрофільних лейкоцитів, гранули яких містять високу концентрацію лужної фосфатази для здійснення фагоцитозу та руйнування бактеріальної стінки.

Концентрація сироваткового креатиніну і сечовини були збільшені у частини собак, що може свідчити про інтоксикацію за важкого перебігу бронхопневмонії, у частини тварин не спостерігалася зростання маркерів азотемії у крові, що свідчить про нормальну фільтраційну функцію нирок.

Висновки. Таким чином, проведення біохімічного дослідження сироватки крові за показниками білкового, мінерального та ліпідного обміну, глюкози, функціональними печінковими та нирковими пробами дозволяє ветеринарному лікарю оцінити функціональний стан гепатобіліарної, сечової та серцево-судинної систем, встановити наявність запального процесу в легенях.

ПРИЧИНИ АГРЕСІЇ В СОБАК

Наріманішвілі Д.Д.

Науковий керівник: Морозенко Д.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

disichka4@gmail.com

Актуальність. Агресія – це одна з моделей виживання в природі хижаків. Агресія у собак фактор – спадково обумовлений. Важливо розуміти, що в деяких обставинах агресія виявляється адекватною відповіддю на ситуацію, що виникла. Біологічне значення агресивної поведінки полягає в збереженні і підтримці життя організму шляхом боротьби за задоволення потреб собаки. Загроза незадоволення потреби створює стан психічного конфлікту, що включає і агресивна поведінка. Дуже важливим компонентом агресії є те, що тварина, перш ніж напасти на суперника, попереджає про це. Попередження виражається у вигляді різноманітних ритуальних поз, звуків і дій. Для подібного стану завжди характерно стирчать вуха, зсунуті один до одного і витягнутий трохи вперед. Чим сильніше агресивність, тим більше видно зуби, часом навіть видно ікла, особливо з боку.

Крім того, з'являються складки навколо очей і на лобі. Це характерно і для такого стану собаки, коли, відчуваючи деякий страх, вона готова захищатися, але не нападати. Для агресивного стану завжди характерно і те, що шерсть на загривку і спині піднімається дибки. Якщо агресивність дуже велика, шерсть встане вже через дві-п'ять секунд після того, як собака побачила або відчула по запаху противника або джерело небезпеки. Ситуація, що породжує агресивність, майже миттєво призводить до виділення адреналіну в кров. Умови виховання та утримання впливають на частоту прояви і форму виразності агресивної поведінки. Умови життя, що характеризуються недостатньою соціалізацією (брак спілкування з можливими соціальними партнерами), надмірними покараннями, бійками з

собаками, неправильної і невиправданою похвалою власників, браком спілкування з людьми, незахищеністю від нападок невихованих дітей, гіподинамією – все це може привести до вираженості агресивної поведінки. Ключовим подразником для прояву агресії служить поява конкуруючої особини при наявності наявної у собаки домінуючої потреби.

Мета роботи. Проаналізувати основні види агресії в собак.

Матеріали і методи. Було проаналізовано достатню кількість літературних джерел з сучасної зоосихології та кінології, які присвячені питанням агресії в собак та її корекції.

Отримані результати. У результаті аналізу літературних джерел було встановлено основні види агресії собак. По-перше, це ієрархічна агресія, пов'язана з бажанням домінувати в зграї. Цей вид агресії найпоширеніший, особливо у молодих кобелів, і пов'язаний з природнім бажанням стати вожаком зграї, посівши найвищий щабель ієрархії. У даному випадку в людській зграї, серед якої живе собака. Часто помилки у вихованні собак допускають власники дрібних і середніх порід, оскільки гарчання своїх вихованців вони сприймають, як дрібні пустоці, й не звертають уваги на їхні спроби домінування. Тому за статистикою укусів завдають значно частіше невеликі собаки, вагою до 10 кг.

Територіальна агресія. Виростаючи на певній території (квартира, вольєр, подвір'я) собака з часом розглядає дану територію, як свою власність, і активно охороняє її. Така поведінка здебільшого поширюється на чужих людей. Проте іноді собака, який бере на себе лідерські функції, може проявляти агресію до господарів, охороняючи «свою» територію, де відпочиває і проводить багато часу: диван, на якому спить, чи будку. Іноді такою територією для собаки стає вхід у кухню.

Оборонна агресія або агресія страху. Ця поведінка стосується лякливо-агресивних собак, які не лише не довіряють людям, але й увесь світ вважають страшним і ворожим. Часто такі собаки атакують людей ззаду. Вони не контактні, уникають спілкування і всім своїм виглядом виказують страх. Така поведінка спричинена глибокими психічними травмами або відсутністю соціалізації. Ще одним видом оборонної агресії в собак є захист членів зграї. Часто такі прояви спостерігаються у собак, власницями й виховательками яких є жінки. Тоді собака, особливо кобель, агресивно сприймає чоловіка, що підійшов до господарки на вулиці або зайшов у помешкання.

Мисливська або хижацька агресія. Цей вид поведінки притаманний усьому собачому роду. В генах собаки закладено наздогнати свою здобич, тому навіть видресировані собаки іноді дозволяють собі побігти за котом чи велосипедистом. Іноді практично неможливо подолати цей вид агресії в мисливських порід. Тому мисливські породи не варто заводити любителям курей або іншої живності. Так само практично неможливо нейтралізувати агресію у собак, в яких людиною культивувався ця риса, як особливість породи.

Материнська агресія притаманна сукам, які годують молоком своїх цуценят. Навіть спокійні, врівноважені собаки в цей період стають дуже агресивними до своїх господарів та інших тварин. Зазвичай, як тільки потомство підростає, агресія в суки помітно спадає.

Статева агресія (агресія статевої конкуренції). Ця агресія полягає у демонстрації своїх переваг під час відбору статевого партнера для самки, а відтак – продовжувача роду. Часто агресивні зустрічі самців (кобелів) закінчуються лише демонстрацією погроз, без застосування укусів. Проте, коли господарі намагаються запобігти конфлікту, собаки здатні на агресію і можуть завдати укусів комусь із власників.

Набута агресія. Більшості собак притаманний агресивний характер. Проте, якщо цю рису не розвивати, вона так і залишиться в зародковому вигляді й ви ніколи не дізнаєтеся наскільки злий ваш пес. Набута агресія формується не лише під час спеціальних занять, але й іноді несвідомо самими господарями в повсякденному спілкуванні з собакою. Наприклад, власник витирає собаці лапи після прогулянки, собаці не подобаються ці дії й він починає

гарчати. Власник, щоб більше не надокучати своєму вихованцю, відпускає його. Собака сприймає таку поведінку господаря, як свою перемогу. Щоб домогтися свого, собака щоразу буде гарчати, проявляючи агресію.

Виділяють ще один вид агресії – харчову. Цей вид агресії допомагає відвоювати здобич у конкурентів і вижити в складних природніх умовах. Проживаючи серед людей, невиховані собаки часто охороняють свою їжу від господарів у доволі агресивній формі.

Висновки. Таким чином, агресія – це природня емоція, яка дає можливість тварині вижити в цьому суворому світі. З агресією вашого собаки треба постійно працювати й уміло гасити. Собака має бути хорошим сторожем чи добрим мисливцем, має гратися, радіти, вміти відстояти свої інтереси серед інших собак. Лише агресія ніколи, за жодних обставин не має бути скерована в бік господаря.

ОPISTHORCHIS FELINEUS – ПАРАЗИТ ДОМАШНІХ КОТІВ

Прядко М.О.

Науковий керівник: Морозенко Д.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

mariapryadko77@gmail.com

Актуальність. *Opisthorchis felineus* (котяча або сибірська двуустка) – дрібний паразит ланцетоподібної форми довжиною 8–18 мм і шириною 1,2–2 мм. Розвиток паразита відбувається за участю двох проміжних господарів: молюсків і коропових риб. Перші проміжні господарі – прісноводні молюски бітініїди роду *Codiella* мешкають в пересихаючих мілководних заплавах водоемів. Їх зараження відбувається шляхом заковтування яйця *Opisthorchis felineus*, що потрапляють у водойму з фекаліями кінцевих господарів, разом з мулом з дна водойми. У тілі молюска паразит зазнає метаморфозів. Ця стадія розвитку паразита триває упродовж двох місяців. Утворюються в результаті церкарії, які залишають молюска і активно проникають в тіло коропових риб. У тілі риби паразит розташовується в м'язах і підшкірній клітковині. Тут він переходить до наступної стадії розвитку і перетворюється в метацеркарію, який лежить в округлої цисті сірого кольору розміром 0,17–0,21 мм. Личинка усередині дуже рухлива. У звільненого метацеркарія (довжина 0,44–1,36 мм, ширина 0,15–0,30 мм) добре видно дві присоски і ексреторна бульбашка, заповнена чорними гранулами. Через 6 тижнів після зараження риби паразит стає інвазійним, тобто здатним заражати кінцевого господаря. Потенційними носіями личинок *Opisthorchis felineus* є риба родини коропових – ялець, плотва, краснопірка, лящ тощо.

Мета роботи. Проаналізувати біологію *Opisthorchis felineus*, відслідкувавши його цикл розвитку в організмі домашнього кота.

Матеріали і методи. Було проаналізовано спеціальну літературу щодо біології *Opisthorchis felineus*, методів діагностики даної інвазії та лікування хворих на опісторхоз тварин.

Отримані результати. Кінцеві господарі паразитів – кішки (набагато рідше – собаки) заражаються після поїдання інвазованої риби. У шлунку і початковому відділі тонкого кишечника кінцевого господаря метацеркарії звільнюються від цист, після чого проникають через жовчні протоки в жовчний міхур і жовчні ходи печінки. Тут вони через 10–12 днів досягають статевої зрілості і починають відкладати яйця. Яйця паразита, що потрапили на ґрунт, гинуть упродовж 8–10 днів, при потрапленні у воду зберігають життєздатність до року. У тілі кінцевого господаря паразит може жити упродовж 10–20 років. Значних